

Formaðurin í Havnar Arbeiðsmannafelag:

Nær kemur dagpeningaskipanin?

Eftir at hava boðið fundarfólki vælkomnið til fundar á Váglinum til 1. mai-haldið og Havnar Hornorkestrið fyri teirra luttøku, sum teir eru vanir, talaði Karl Johansen, formaður Havnar Arbeiðsmannafelags um uppsagda sáttmálan

Hann segði, at tað átti ikki verið so torført at skilja lønarkrøv arbeiðaranna, tá ein hugsar um, at arbeiðsmaðurin er ein av høvuðsstuðlum undir samfelagi okkara. Tað er eingin, sum mutar imóti, tá onkur annar stættur kemur og biður um lønarhækking.

Tað hevur ljóðað frá politikarunum, at vit skulu fáa eina dagpeningaskipan, so at um ein arbeiðsmaður verður sjúkur, skal hann ikki vera verri fyri av teirri orsök. Men henda skipan er ikki komin enn, og vit spyrja bert, um hon í heila tíð fer at koma, segði Karl Johansen.

Tað hevur verið so, at vit hava havt tvinnandi pristalskipanir, eina fyri arbeiðsfólk og handverkarar og hin fyri alment og kommunalt sett fólk, segði Karl Johansen og helt fram: Hetta hevur havt ta ávirkan, at tað er ein stórur munur í lønarlagnum.

Pristalsútrokningen er nú vorin broytt, men tað vit vóru aftanfyri vinna vit ikki innafur, so vit halda ikki, at tað er nakað órimligt krav, sum vit hesaferð hava sett fram, segði Karl Johansen m.a. í 1. mai røðuni.

Framhald frá síðu 8

hvor 10-20 ferðir meira enn ein av ibúgvum í sokallaðum tilfurskomnum londum, kann ein siga sær, at her er ikki í lagi.

Internationalur solidaritetur

Hartil kemur, at vit í dag bert eru umleið 4 milliardir fólk og møguleika um ár 2000 telja meira enn 7 milliardir, har meginparturin verður føddur í slíkum londum, so mugu vit gera okkum greitt, at internationalur solidaritetur kemur at standa sína roynd í nógv størri mun enn higar til. Her hevur arbeiðararóslan ein av stóru uppgávum sínum, tí hon veruliga kann medvirka til ein broyttan hugsunarhátt, eina mentalitetsbroyting og eina broyting í samfelagskipan, har framleiðslan ikki er so nógv merkt av profithugsan, og menniskjan ikki so nógv mett eftir peningavirði sínum sum framleiðari ella sum kapitaláramari, ið er í gongdsetari av framleiðslu ella ábyrgdarhavandi yvir fyri framleiðslulutlunum, men har menniskjansligu kvalitetsmerki einstaklingsins telja meira.

Umrodda óvnytsla av resursum hevur longu gjørt vart við seg og verða nú alt trengri og

trengri mark sett fyri møguleikum hjá teim einstøku tjóðunum hjá teim nýtslu.

Vit skulu sjálvandi framvegis hava eitt samfelag í vøkstri, men ikki av sama slag sum higar til og ikki við tí kostnaði í ráveru nýtslu, vit higar til hava havt.

Eitt nul vakstrarsamfelag, sum so mangir tala um, haldi eg persónliga lítið um, tí slíkt samfelag er eitt samfelag í afturgongd, men vøksturin má henda á tann hátt, at vit betri duga at nýta náttúrugrundarlagið, at vit røkka einum hægri viðgerðatstigi, so meir fast burturúr hvørjari eindini, og at vit fyrst og fremst tryggja fleiri og fleiri lut í hesum vøkstri ígjøgnum eitt javnari býti.

Her er sostatt sum ongantið brúk fyri teim hugsjónum, arbeiðararóslan alla tíð sína hevur staðið fyri, og sum eisini politiskt liggja á sosialistiskum hugsunarhátti.

Náttúruríkidømi

Tí betur er samfelag okkara í teirri hepnu støðu, at meginparturin av náttúruríkidømi okkara liggur innanfyri tann partin, sum endurnýggjar seg sjálv.

Livandi ríkidømi í havinum og á landi.

Vit hava merkt, hvussu at-

støðurnar til hetta ríkidømi gerast trengri, hvussu avmarkingar meira og meira gera vart við seg sjálv, mugu vit læra at halda hús við tí, soleiðis at teir stovnar, vit nú troyta, bera tann skurð, teir kunnu, og at vit fáa sum mest burtur úr hesum skurði, at vit læra at troyta aðrar og útvíkla møguleikarnar her mest møgulegt.

Hetta sigur okkum, at ótámdar kapitalkreifir ikki longur sleppa at virka uttan eftirlit, hetta sigur okkum, at iløgurnar meir og meira verða at fremja eftir skilgáðari planlegging og í tráð við samfelagsins tørv. Hetta sigur okkum, at iløgur mugu fremjast eisini á økjum, sum mett við liberalistiskum almanáti ikki beinleiðis tykist lönandi, og at støðgað verður við ilögum á økjum, sum kanska í lönuni eru ógvuliga lønsamar, men har siggjast kann, at ráverugrundarlagið verður troyst yvir evni.

At luttaka í hesi planlegging og stýring, so hon tænar heildini best, verður ein av megin uppgávum hjá arbeiðararósluni í komandi árunum. Bert á tann hátt røkka vit ta medávirkan, sum rimilig er, tann meirágóða, sum rættvisur er, og tey framstig, neyðug verða, skal ikki samfelag okkara stagnera og harvið missa í evnum til at veita

trygd, lukku og menniskjansligheit.

Bardagi móti ultra

konservativum kreftum

Arbeiðararóslurnar aðrastaðni seta sær slíkan dag mál og lata nakað av hesum komu fram í fáum orðum, sum verða sett fram sum »motto« fyri komandi tíð. Í Danmark tala teir í dag út frá orðunum: »Til kamp mod egoismen«, og skal hetta ivaleyst skiljast sum ein bardaga mót teim ultra konservativum kreftum, sum stundið hava seg fram í ávisum flokkum har, og sum elva stórum bólkum í tjóðini til at royna at sleppa undan teim samfelagsskyldum, vit øll hava, skal nakað verða eftir sum eitur samanhald, samfelagssolidaritetur ella ábyrgd hvør fyri øðrum.

1. mai í fjør talaði eg í Fuglafirði um at halda henda sjálvdráttaranda burtur frá tí felagsskapi, vit her hava bygt ígjøgnum mannsaldrar. Hetta er vert at minna á aftur í ár.

Vit bæta einki við hvør sær at taka okkum burtur úr felagsskapinum, hvør sær skulka okkum undan, hvør sær royna at sæta sær best í skattaskipanini ella yvirfyri øðrum skyldum og rættindum.

Bert við at sýna samanhald kunnu vit rætta tey brek, sum framvegis eru og vilja vera.

Tað verður nú á døgum so ofta talað um polarisering, eitt orð sum sigur teim flestu lítið, men sum merkir, at sjónarmiðini koma at standa hvassari hvørt mót øðrum.

Kanska hetta, sum hendir uttanum okkum og setir mark fyri okkara nýtslu av ríkidøminum, og sum ger, at vit í størri mun mugu lata til triðja heimin og samvinnu við hann, fer at roynast okkum til eydnu, tí tann neyðuga heildarstýring, samfelagávirkan og nýútbúgving fer at skapa eina sterkari polarisering millum sjálvdráttarandan og tað samanhald arbeiðararóslan umboðar. At hesi koma at standa hvassari hvør imóti øðrum í komandi tíð.

Eg ivist ikki í, hvør táttur tá fer at vinna í hesi togan, tí hin eini tryggjar, at vit framhaldandi hava eitt samfelag, sum vert er at liva í.

Ti verða framhaldandi møguleikar at berjast fyri rættvisiskrøvum arbeiðarastættanna, tí sjálvdrátturin verður at tapa. Hesi krøv sum viðvíkja:

Einum betri inntøkubýti, einum rættvisari býti av byrðum, betri nýtslumøguleikar fyri øktari frittíð, størri medávirkan á egnar umstøður og á egnum virkisplássi, øktum demokrati fíggarliga og varðveitan av politiskum demokrati.

A tann hátt vit framhaldandi bæta um kor teirra, sum rinast eru fyri. Hesi kor eru, sum Viggo Kampmann segði á sinni, og sum eg nevdi í fjør, mátið fyri, hvussu langt vit eru røkin.

Ein varði

yvir framstig

Eg ynski fakligu arbeiðararósluni á hesum degi eydnu og eina hepná hond til at loysa tey mál, tit hava beint fyri stavn.

Tit eru í sáttmálasamráðingum. Má tað eydnast tykkum at vinna ávægis í stríðnum fyri betri lønarsømdum, í stríðnum fyri eins lön til kvinnu og mann, at tit røkka 40 tíma vikuni nærri, at dagpeningatrygd undir sjúkraumstøðum verður tryggjað, og at arbeiði framvegis verður, men um stigur av og á kemur í, at tá trygd kann veitast móti fíggarligum bakkøstum, at ávirkan tykkara gerst størri og størri, soleiðis at solidaritets-hugsjónum vinnur meir og meir.

At enda, lat meg fyri samfelagið ynsjka, at tann samráðing- arstøða, tit eru í, verður loyst eftir teim skipaðu reglum, sum vit hava verið so heppin at átt, hetta sum hevur tryggjað tykkum rætt til at stríðast við effektivum vápnum, men eftir reglum, sum verja samfelags-hjólina mest møgulegt.

1. mai verður tá aftur einaferð ein varði yvir framstig, arbeiðararóslan hevur vunnið sær sjálvum.

Byggingin í Fuglafirði í gongd fyrsta dagin

Leygardagin og sunnudagin 23. og 24. apríl hevði Føroya Keypsamtøka skeið fyri álitisfólki sínum á Hotel Hafnia í Tórshavn.

Skeiðið byrjaði kl. 10 leygardag og helt áfram til kl. 21 sunnudag. Skeiðið varð fyrirleidd av FDB, (Foreningen af Danske Brugforeninger). Opplýningstjenesten, saman við stjórnini í FK.

Í skeiðnum luttóku umboð fyri tær 5 limanevndirnar í Suðuroy, Vágum, Klaksvík, Fuglafirði og Tórshavn, tilsamans uml. 40 fólk.

Altíð eftirlit

Skeiðluttakararnir fingur undirvising í og høvdu orðaskifti um hætta til fáa keypsamtøkufeløgini at liva, og leggja arbeiðið hjá limanevndunum til rættis á rættan hátt, analysa av rokni-

skapinum hjá FK, so at limanevndirnar altíð kunnu hava eftirlit við handlunum, útyggingarætlanir, og hvat tær kosta o.o.

Umboða Danmark

Úr Danmark luttóku teir báðir Freddi Birte frá FDB, Opplýningstjenesten, og Sven Thomsen, konsulentur, sum hevur verið ráðgevandi hjá FK seinastu 10 árin.

Tað var annars upplýst á skeiðnum, at byggingin í Fuglafirði fer í gongd fyrsta dagin, og at ætlanirnar fyri útygging í Vágum og Suðuroy eru komnar rættiliga langt.

Á myndini eru luttakararnir í skeiðnum, avmyndaðir uppi á takalanini á Hotel Hafnia.

